

Etterlyser grønn industriavtale

En intensivert, grønn industrisatsing kan doble eksportverdien fra prosessindustrien og samtidig halvere utslippene innen 2030. Sluttrapporten til Prosess21 etterlyser en forpliktende avtale mellom industrien, partene i arbeidslivet og myndighetene om grønn industrivekst og klimagassreduksjon.

Dette er en av hovedanbefalingene som kommer frem i sluttrapporten fra Prosess 21 som overleveres til næringsminister Iselin Nybø og klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn 8. februar. Anbefalingene er et resultat av ti ekspertgrupperapporter utarbeidet av aktører fra industrien, forskning og virkemiddelapparatet. Styringsgruppen har arbeidet siden våren 2018 på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Målet for Prosess 21 er å gi anbefalinger om hvordan Norge kan få til minimale utslipp i industrien parallelt med bærekraftig vekst fram mot 2050.

– Norsk prosessindustri kan doble sin eksport innen 2030, samtidig som utslippene av klimagasser mer enn halveres. Arbeidet med Prosess 21 har resultert i mer enn 100 tiltak og anbefalinger hvor vi har trukket frem seks hovedgrep. Ett av disse er at vi foreslår en avtale mellom industrien, partene i arbeidslivet og politiske myndigheter om å bygge grønn industri. En bredt forankret industriavtale vil gi en helhetlig og felles plattform for fremtidens norske prosessindustri som vil forplikte alle parter og gi økt forutsigbarhet, sier Håvard Moe, leder av styringsgruppen for Prosess 21 og teknologidirektør i Elkem.

– Vi skal kutte utslippene, ikke utviklingen. Industrien spiller en nøkkelrolle som motor for innovasjon og ny teknologi. Skal vi skape grønn vekst og omstille Norge til en grønn økonomi er vi avhengig av at alle spiller på lag. Her er industrien viktig å ha med. Kompetansen til norsk prosessindustri er i god posisjon til å levere løsninger inn mot det grønne skiftet som Venstre og regjeringen er opptatt av. Når vi skal gripe mulighetene og satse videre, blir rapporten fra Prosess21 vår felles guide til å treffe planken best mulig, sier næringsminister Iselin Nybø (V).

– Norge skal oppfylle Parisavtalen. Da må vi kutte utslipp på bred front, også i industrien. Prosess21 er et utmerket initiativ som peker på mange mulige grep for å utvikle ny teknologi og fremme grønn vekst. Regjeringen vil kutte utslippene, ikke utviklingen, og da må vi jobbe på lag med næringslivet, sier klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn (V).

Økt koordinering inn mot EUs Green Deal

I forlengelsen av anbefalingen om en avtale mellom industrien, partene i arbeidslivet og politiske myndigheter, er en av rapportens politiske anbefalinger økt koordinering mellom departementer inn mot EUs nye giv. Rapporten understreker at myndighetene må arbeide aktivt for å ivareta norske interesser innen industri, miljø og klima, særlig på områder hvor vi skiller oss ut.

– Med European Green Deal har EU økt satsingen på grønn industri med tydelige miljø- og klimakrav. Norsk prosessindustri vil i stor grad påvirkes av strategiene EU har lagt innen blant annet sirkulær økonomi, batterisatsning, bærekraftig bruk av kjemikalier og kritiske råmaterialer. Det er viktig at vi setter agendaen innen de områdene som har strategisk betydning for norsk industri. Det er behov for økt samhandling mellom industrien og myndigheter, og vi trenger en mer koordinert innsats inn mot det som nå skjer og vil skje fremover i EU, sier Moe.

Kraftoverskudd en forutsetning for klimanøytral industri

Et av industriens viktigste konkurransefortrinn er fornybar kraft. Etter hvert som stadig mer av samfunnet elektrifiseres understreker Prosess 21s ekspertrapport for kraft at konkurransedyktige og forutsigbare rammevilkår for fornybar kraft er en forutsetning for omstillingen og for å bygge klimanøytral industri frem mot 2050.

– Vi trenger en felles satsning mellom kraftprodusenter og grønn industri. Med utgangspunkt i dagens kraftsystem kan vi videreutvikle Europas mest bærekraftige kraftsystem til en varig konkurransefordel for Norge. Et fortsatt kraftoverskudd i Norge er avgjørende for å beholde og bygge konkurransedyktig grønn industri da morgendagens lavutslippsløsninger er mer kraftintensive, samtidig som vi må øke volumet for å sikre konkurransekraften. I dette bildet må vi rigge kraftsystemet for vekst og holde systemkostnadene nede, understreker Moe.

Prosess21 foreslår følgende hovedgrep for å nå ambisjonene for norsk prosessindustri:

- Verne om EØS-avtalen og delta aktivt og ivareta norske interesser inn mot områder hvor Norge skiller seg ut og har stor industriell interesse. Norske myndigheter bør aktivt koordinere egen aktivitet på tvers av departementer for å sikre arbeidet med helheten i European Green Deal med særskilt fokus på energiområdet, kvotehandlingssystemet, statsstøttereglementet for klima og miljø, karbontoll, og forsknings- og innovasjonsprogrammer.
- Det bør etableres egen enhet i Nærings- og fiskeridepartementet som arbeider med et særskilt ansvar for grønn industriutvikling. Industrien har behov for en helhetlig plattform og dialog med norske myndigheter. Dette kan løses ved en avtale mellom industrien, partene i arbeidslivet og politiske myndigheter.
- De samlede rammebetingelsene i Norge må være attraktive for framtidens globale og grønne prosessindustri, slik at globale aktører foretrekker Norge ved nyinvesteringer og nyetableringer. Det bør på plass en nasjonal strategi for industriområder med internasjonale konkurransefortrinn, energiforsyning, infrastruktur og kompetansetilgang.
- Det norske fornybare kraftsystemet må videreutvikles og opprettholdes som en varig konkurransefordel for Norge. Industrien må ha gode rammebetingelser for vekst i grønn industri, og kraftsystemet rigget deretter med lave systemkostnader. Et fortsatt kraftoverskudd i Norge er avgjørende for å beholde konkurransedyktig industri.
- Summen av leveranser fra Prosess21 viser at vi ikke har en virkemiddelpakke som svarer til behovene industrien har for å nå sine mål i 2030 eller 2050. En helhetlig virkemiddelpakke for klimagassreduksjon og industrivekst vil være en naturlig oppfølging av Klimaplan for 2021-2030.
- Bedre støtteordninger for kommersialisering av klima- og miljøteknologi, inklusiv karbonfangst og -lagring. EU-land satser betydelig på risikoavlastende industrielle tiltak for å støtte opp om nye grønne verdikjeder og norske rammebetingelser må i sum være minst like gode. Skal prosessindustrien nå sine klimamål er det behov for økt støtte til industriell realisering og kommersialisering av miljøteknologi.

Hele rapporten er tilgjengelig og kan lastes ned fra prosess21.no.

For ytterligere informasjon, vennligst kontakt:

Lars Petter Maltby, sekretariatsleder for Prosess 21, lars.p.maltby@eydecluster.com, tlf.: 915 60 009

Prosess 21 er et forum oppnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet våren 2018 hvor eksperter i norsk prosessindustri skal gi anbefalinger om hvordan vi best kan få til minimale utslipp i industrien parallelt med bærekraftig vekst. Forumet har som mål å styrke samhandlingen mellom kompetansemiljøene i og rundt prosessindustrien og de ulike offentlige virkemiddelaktørene. Les ekspertgrupperapporter og mer om Prosess 21 på prosess21.no.